

Інноваційне спрямування інвестиційного процесу як чинник його ефективності

Глобалізація розвитку світової економіки зумовлює прагнення нашої держави стати рівноправним учасником загальноєвропейського процесу інтеграції й регіоналізації. Наслідки вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ) для вітчизняних виробників, які не встигли підготуватися до конкуренції з високотехнологічними закордонними компаніями, можуть бути критичними. Загострення конкурентної боротьби за допомогою як цінових, так і нецінових методів, підвищення стандартів та критеріїв щодо якості та екологічної безпеки продукції, її висока ресурсомісткість призведуть до того, що українські товари, які виявляться порівняно неконкурентоспроможними, втрачатимуть позиції на внутрішньому ринку. Отож, з огляду на такі реальні перспективи розвитку подій, гадаємо, ефективність інвестиційного процесу на підприємствах буде визначатися передусім його інноваційною спрямованістю, впровадженням новітніх досягнень науки, техніки, технології, організації й управління, що дасть змогу продукції вітчизняних виробників успішно конкурувати з іноземною на внутрішньому ринку і виходити на зовнішні.

Для забезпечення свого інноваційного розвитку підприємства мусять: проводити цілеспрямований відбір та впровадження новацій; розробляти інноваційну політику розвитку, підкріплену системою мотивацій з боку керівництва підприємства і державних органів управління; розширювати свої міжнародні відносини, насамперед технічні, технологічні, організаційні та соціальні; впроваджувати власні і зовнішні (вітчизняні, світові) інновації з метою економічного та соціального прогресу. Щодо останнього, то це відповідає новітньому підходу, запропонованому Г. Чесборо, який полягає в переході від парадигми закритих (внутрішніх) інновацій до парадигми відкритих інновацій і викликаний переносом акцентів відносно джерел ідей в основі конкурентоспроможних інновацій та їх використання в умовах глобальної економіки [1].

Варто зауважити, що за сучасних умов інноваційний шлях розвитку підприємств пов'язаний з істотними труднощами (вони ще більше поглибилися з настанням економічної кризи), до яких належать – високий рівень ризику, проблеми з пошуком джерел фінансування, різка диференційованість підприємств за техніко-технологічним рівнем виробництва, нестача власних коштів, недостатня підтримка інноваційної діяльності державою. Усе це позначається на освоєнні нової техніки, устаткування, обладнання, технології, на частці продукції із сучасним

науковим і техніко-технологічним забезпеченням. Вказані труднощі в інноваційному спрямуванні інвестицій на сучасному етапі характерні для вітчизняних підприємств усіх галузей.

На нашу думку, питання інноваційної спрямованості інвестиційного процесу підприємств можна ефективно вирішити за умови комплексної співдії структур усіх трьох рівнів – підприємств, регіональних органів і держави. Колективи підприємств мають бути зацікавлені у впровадженні інновацій, регіональні органи – сприяти підприємствам, що реалізують інновації в пріоритетних для економіки регіону, а держава – створювати за допомогою різних інструментів відповідні умови для активізації розробок і впровадження інновацій.

Стимулюючи приватний капітал до інноваційного підприємництва, забезпечуючи йому можливості інтеграції в глобальний світовий інноваційний процес, держава може впливати на зростання конкурентоспроможності національного виробника. Проте, на жаль, в Україні реалії такі, що, як зауважує В.П. Задорожний, пасивна поведінка держави є провідною перешкодою у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки [2, 28].

Погоджуємося з позицією А. Ю. Присяжнюк, що визначальною детермінантою інноваційного розвитку України є рівень фінансового забезпечення НДДКР, а саме підвищення частки ВВП у створенні вхідних фінансових потоків у інноваційно-орієнтованому виробництві [4, 32]. Якщо тенденцію постійного зниження питомої ваги наукових та науково-технічних робіт у ВВП (у 2005-2007 рр. вона склала 1,13; 1,0; 0,93 відповідно [3]) не вдасться переламати, то сумнівною буде спроможність нагромадження критичної маси інновацій для їх подальшого впровадження у життя з метою надання необхідних імпульсів для економічного зростання.

Інноваційне спрямування інвестиційного процесу підприємств можна забезпечити за рахунок заходів: на рівні підприємства – створення інноваційного центру, що управлятиме пошуком і впровадження новачій у практику господарювання (вивчення передового вітчизняного і світового досвіду виробництва товарів дасть змогу інноваційній групі: зробити висновок про необхідність здійснення певних інновацій; здійснити вибір об'єктів інноваційних інвестицій та оцінити їхню вартість; розробити конкретні альтернативні інвестиційні проекти і вибрати найбільш оптимальні з них. У своїй роботі інноваційна група, що складається зі спеціалістів, добре обізнаних з специфікою діяльності підприємства, може співпрацювати з незалежними експертами з консалтингових фірм); на мезорівні – вдосконалення інформаційної підтримки новачій, створення інноваційних центрів, активізації виставкової діяльності, стимулювання розвитку кластерів; на макрорівні – розширення і вдосконалення прямих та непрямих методів економічного стимулювання інноваційного розвитку підприємств.

Література

1. Чесборо Генри. Открытые инновации. Создание прибыльных технологий. Пер. с англ. – М.: Поколение, 2007. – 336 с.

2. Задорожний В. П. Інноваційна діяльність в системі інвестиційної політики України// Інвестиції: практика та досвід – 2009. – №4. – С. 26 – 29.
3. www.ukrstat.gov.ua.
4. Присяжнюк А.Ю.Розвиток інноваційної діяльності в Україні в умовах світової глобалізації// Інвестиції: практика та досвід – 2009. – №4. – С. 30 – 32.